

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของกลุ่มรณรงค์เพื่อพัฒนาสิทธิสตรีในประเทศไทย" ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล หลายวิธีประกอบกัน กล่าวคือ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (indep interview) เป็นวิธีการหลักในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวผู้ถูกสัมภาษณ์ และแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิสตรี ได้ทราบถึงข้อเท็จจริงของปัญหาในการดำเนินงาน ทั้งที่เป็นปัญหาส่วนตัวของผู้ถูกสัมภาษณ์ และปัญหาในการดำเนินงานขององค์กร อันจะนำไปสู่ความเข้าใจว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้องค์กรสตรีประสบผลสำเร็จในการดำเนินงาน และปัจจัยใดบ้างที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินงาน หรือกิจกรรมขององค์กร

นอกจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ยังใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (exploratory research) โดยการสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับตัวผู้ถูกสัมภาษณ์ ทศนคติ ความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิสตรี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรของผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กร

3.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

คือ ประชากรหญิงและชายที่ทำงานให้กับองค์กรสตรีและที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับองค์กร

3.3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การวิจัยนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 23 คน เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและใช้แบบสอบถาม

สำหรับการเลือกกลุ่มตัวอย่างทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เป็นผู้มีบทบาทในการบริหารงาน มีอำนาจในการตัดสินใจภายในองค์กรมีจำนวนองค์กรละ 6 คน

2. เป็นผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กรมีจำนวนองค์กรละ 5-6 คน นอกจากนี้ยังได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ที่เคยทำงานหรือประสานงานร่วมกับทั้ง 2 องค์กรมีจำนวน 6 คน โดยแบ่งเป็น

- เป็นบุคคลที่ทำงานให้กับองค์กรของรัฐ จำนวน 2 คน (กสส.)
- เป็นบุคคลที่เคยทำงานให้กับองค์กรเอกชน จำนวน 2 คน (ผู้นำในองค์กรสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมาย จำนวน 2 คน)
- เป็นนักวิชาการ จำนวน 1 คน
- ผู้ที่ทำงานด้านสื่อมวลชน จำนวน 1 คน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1) การเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกโดยทำการสัมภาษณ์ทั้งหมดด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2) การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1

แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (depth interview)

1. คำถามทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ถูกสัมภาษณ์ ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับ

เพศ

อายุ

สถานภาพสมรส

รายได้

สถานภาพการศึกษา

2. คำถามเกี่ยวกับทัศนคติแนวความคิดของผู้ถูกสัมภาษณ์ ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับความเข้าใจในเรื่องสิทธิสตรี (women rights) และ ความเสมอภาค (equality) กรอบและแนวความคิดในเรื่อง feminist

3. คำถามเกี่ยวกับระดับความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมาย ความพึงพอใจในบทบาทที่มีต่อองค์กร เหตุจูงใจให้ปฏิบัติงานกับองค์กร และการอุทิศตนในการทำงานให้กับองค์กร ทัศนคติที่มีต่อองค์กร ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับ ความพึงพอใจ

4. คำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อผู้ร่วมงานภายในองค์กร ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับบทบาทและทัศนคติของผู้นำองค์กร บทบาทและทัศนคติได้แก่ ทัศนคติที่ให้ผู้นำองค์กร ทัศนคติที่มีต่อผู้ร่วมงาน

5. คำถามเกี่ยวกับปัญหาในการทำงานและ ปัญหาในการบริหารองค์กร ได้แก่

6. คำถามเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมรณรงค์เพื่อขยายสิทธิสตรี และ ผลงานขององค์กร

แนวคำถามสำหรับผู้ที่เคยทำงานหรือประสานงานร่วมกับมูลนิธิเพื่อนหญิงและ สถาบันวิจัยบทบาท หญิงชายและการพัฒนา ได้แก่

ยุทธวิธีในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับองค์กรสตรี โดยภาพรวม
ทัศนคติที่มีต่อภาพลักษณ์และบทบาทขององค์กรสตรีทั้งสององค์กร
ทัศนคติในเรื่องสิทธิสตรีและความเสมอภาคทางเพศ

ส่วนที่ 2

การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3.6 เกณฑ์ในการวัด

ส่วนที่ 1

1. การวิเคราะห์ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กร โดยใช้เกณฑ์การศึกษาดังนี้
  - 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งส่งเสริมหรือ ขัดแย้งต่อการทำงานของบุคลากรภายในองค์กร ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน และทัศนคติที่มีต่องานและทัศนคติที่มีต่อองค์กร
  - 1.2 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ซึ่งมีส่วนสนับสนุนหรือขัดแย้งต่อการทำงานของบุคลากรภายในองค์กร ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในองค์กร ค่าตอบแทนจากการทำงานและปัญหาในการทำงาน
  - 1.3 สภาพแวดล้อมภายนอกต่อสิทธิและปัญหาของสตรีและสภาพแวดล้อมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
2. การวิเคราะห์ทัศนคติของผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานหรือประสานงานร่วมกับองค์กรสตรีโดยใช้เกณฑ์การศึกษาดังนี้
  - 2.1 ทัศนคติที่มีต่อโครงสร้างและการทำงานขององค์กรสตรี
  - 2.2 ทัศนคติที่มีต่อผลการดำเนินกิจกรรมขององค์กรสตรี
  - 2.3 ความสัมพันธ์ที่มีต่อองค์กรสตรีระหว่างองค์กรของรัฐ

2.4 วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้องค์กรสตรีประสบความสำเร็จ / ล้มเหลวในการดำเนินกิจกรรม

ส่วนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับภูมิหลัง ทักษะคติของสมาชิก องค์กรสตรี เพื่อการศึกษาถึงปัจจัยด้านบุคลากรซึ่งมีส่วนในการส่งเสริมหรือขัดแย้งต่อการดำเนินงานขององค์กร

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ได้แก่ ชื่อ อายุ สถานภาพสมรส (การให้เวลาในการทำงานกับองค์กร) ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับระดับความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายความพึงพอใจในบทบาทที่มีต่อองค์กร และระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กร

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาของกลุ่มรณรงค์เพื่อพัฒนาสตรีทั้งที่เป็นปัจจัยภายใน เช่น ผู้นำองค์กร บุคลากรขององค์กร การบริหารงานภายในองค์กร และที่เป็นปัจจัยภายนอก เช่น ความร่วมมือระหว่างองค์กรสตรี การประสานงานองค์กรของรัฐ การสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศ ดังนั้น การเสนอรายงานวิจัยจึงเป็นแบบพรรณนาวิเคราะห์ (analysis description) และมีการสรุปข้อมูลในรูปของตารางเพื่อให้สะดวกในการอ่านข้อมูล

3.8 การนำเสนอข้อมูล

การจัดระเบียบข้อมูลเพื่อนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของกลุ่มรณรงค์เพื่อพัฒนาสตรีในประเทศไทย" ผู้วิจัยจัดเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะคติของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรที่มีต่อตนเอง ผู้นำองค์กร ผู้ร่วมงาน การบริหารงานภายในองค์กรและอุปสรรคในการทำงาน
2. ทักษะคติของผู้ที่เคยทำงาน หรือ ประสานงานร่วมกับองค์กรในการมองภาพองค์กรและความสำเร็จหรือล้มเหลวในการดำเนินงานเพื่อศึกษาถึงบทบาททางการเมืองข้อเรียกร้องซึ่งมีผลกระทบต่อนโยบายของรัฐและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการ ของกลุ่มมรดงศ์เพื่อพัฒนาสิทธิสตรีไทย
3. ทักษะคติแนวความคิดของผู้ถูกสัมภาษณ์เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ อันมีอิทธิพลต่อความคิดของกลุ่มผู้นำองค์กรสตรี ซึ่งมีส่วนเชื่อมโยงต่อพัฒนาการที่ต่อเนื่องของกลุ่มมรดงศ์เพื่อพัฒนาสิทธิสตรีไทย
4. ทักษะคติของผู้ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จขององค์กรและปัญหาในการดำเนินกิจกรรม เพื่อศึกษาถึงความสำเร็จและล้มเหลวในการรณรงค์ เคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลตามนโยบายของกลุ่ม

3.9 ประวัติของกลุ่มตัวอย่าง

คุณหญิง กนก สามเสน วิล : ในชีวิตการทำงานของคุณหญิงได้ก่อตั้งหรือร่วมในการก่อตั้งองค์กรที่ล้วนมีเป้าหมายของงานเพื่อสาธารณประโยชน์เป็นสำคัญหลายองค์กร เช่น สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย สมาคมนิสิตนักศึกษาสัมพันธ์ สมาคมร่วมกันสร้าง สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ สภาสตรีแห่งชาติฯ สภาสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ องค์กรติดตามการดำเนินการทางการเมืองเรื่องสตรี สมาคมสตรีชาวพุทธ เป็นต้น โดยเป็นผู้เริ่มดำเนินการก่อตั้งสมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย เมื่อปี 2500 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชนสตรีให้เป็นพลเมืองดีตามพลเมืองลูกเสือ โดยใช้วิธีการศึกษานอกระบบเป็นหลัก นอกจากนี้ คุณหญิงกนกยังเคยตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคประชากรไทย และได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตห้วยขวาง ในระหว่างปี 2526-2529 ในระหว่างนั้นก็มีส่วนร่วมจัดตั้งกรรมการเพื่อกิจการและเยาวชนของสภาผู้แทนราษฎร และรณรงค์ในเรื่องของการขยายการศึกษาภาคบังคับ เพื่อให้เด็กสามารถนำความรู้ไปสร้าง

โอกาสในชีวิตให้มากขึ้น ตำแหน่งทางการเมืองอื่น ๆ ของคุณหญิง ได้แก่ สมาชิกสภาปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน และสมาชิกสภานิติบัญญัติ

แม่ชีคุณหญิงกนิษฐา วิเชียรเจริญ ผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มส่งเสริมสถานภาพสตรี จนกระทั่งมาก่อตั้งสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี เป็นผู้ที่ทำงานด้านสังคมสงเคราะห์มานานกว่า 20 ปี

คุณวิชา มหาคุณ ปัจจุบันรับราชการ ดำรงตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง เป็นประธานสถาบันพัฒนากระบวนการยุติธรรมเยาวชนและครอบครัว และเป็นประธานมูลนิธิอื่นๆ อีก 3 มูลนิธิ

รศ.ดร.จรี วิจิตรวาทการ : ให้เป็นผู้บรรยายผู้อภิปรายของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรต่างประเทศเสมอ นอกเหนือจากงานประจำในฐานะ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ รับผิดชอบงานด้านวางแผนงบประมาณวิเทศสัมพันธ์และกิจการนักศึกษามิใช่แต่เพียงด้านวิชาการที่ ดร.จรี มีผลงานทั้งงานวิจัยและบทความทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาไทย โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องทางด้านสังคมไทยและด้านสตรี ดร.จรียังทำงานบริหารในตำแหน่งรองคณบดี คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ให้กับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์อีกด้วย นอกจากนี้ ดร.จรี ได้เข้าไปมีบทบาทในฐานะกรรมการ อนุกรรมการคณะทำงาน และกรรมการบริหารของภาครัฐและองค์กรพัฒนาหลายแห่ง เช่น เป็นนายกสมาคมอเมริกาศึกษาในประเทศไทย เป็นกรรมการสถาบันผู้หญิงกับการเมือง กรรมการสถาบันพัฒนาประชากรและชุมชน กรรมการสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา และกรรมการสมาคมวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นต้น

ดร.สุธีรา ทอมสัน เป็นผู้อำนวยการสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา เมื่อเรียนจบปริญญาเอก ดร.สุธีราได้ทำงานให้กับสภาวิทยาศาสตร์ ประเทศแคนาดา ดูแลเกี่ยวกับนโยบายด้านการช่วยเหลือประเทศที่ด้อยพัฒนาทางอาหารและเทคโนโลยี หลังจากกลับมาที่ประเทศไทยแล้ว ดร.สุธีราได้ทำงานเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยมหิดล 2 ปี และ เคยรับราชการกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ก่อนที่จะมารับตำแหน่งกรรมการบริหารสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา และ สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี

คุณเมทินี พงษ์เวช ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง Mekong River Commission Secretariat ที่ผ่านมากคุณเมทินีเคยรับราชการกับสำนักงาน กพ. เคยได้รับเชิญไปสอนหนังสือให้กับนักศึกษา ทั้งในระดับวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย เนื่องจากประสบการณ์การทำงานอยู่ฝ่ายฝึกอบรมของ กพ. คุณเมทินีจึงได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรให้กับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนอยู่บ่อยครั้ง

ผศ.อัมพร สุคันธรวิช เป็นอาจารย์สอนหนังสือให้กับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มานานกว่า 15 ปี ด้วยประสบการณ์และใจรัก อาจารย์อัมพรทำกิจกรรมและงานด้านสังคมสงเคราะห์ มาตลอดตั้งแต่สมัยเป็นนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ เคยดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารมูลนิธิเด็กเป็นเวลา 5 ปี ก่อนจะมาดำรงตำแหน่งประธานมูลนิธิเพื่อนหญิงในปัจจุบัน

ผศ.ภาวนา พัฒนศรี เป็นผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์ด้านการเมืองช่วง 14 ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519 ผ่านการศึกษาระดับปริญญาโท ทางด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการ จากประเทศเนเธอร์แลนด์ ศึกษาโปรแกรมเกี่ยวกับ Women โดยเฉพาะปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นอกเหนือจากตำแหน่งรองประธานมูลนิธิเพื่อนหญิง

คุณธนวดี ทาจัน แม้ว่าจะเรียนจบทางด้านรัฐศาสตร์การทูตจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง แต่ด้วยความสนใจในปัญหาสังคม คุณธนวดีจึงสมัครเป็นบัณฑิตอาสา 1 ปี เพื่อใช้ชีวิตศึกษาชนบท และ เมื่อเรียนจบคุณธนวดีจึงสมัครและ ทำงานเป็นผู้ช่วยวิจัยในโครงการสตรีศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก่อนที่จะเข้าทำงานในมูลนิธิเพื่อนหญิง จนปัจจุบันคุณธนวดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการมูลนิธิเพื่อนหญิง

คุณ ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ อายุ 59 ปี ประกาศยบัตรการบัญชีชั้นสูง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปริญญาโท เศรษฐศาสตร์จาก Vanderbilt University จากสหรัฐอเมริกา คุชกูบัณฑิตกิตติมศักดิ์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รับราชการโดยทำงานด้านวางแผน - วิเคราะห์ ถึง 30 ปี เป็นผู้ก่อตั้ง - กรรมการมูลนิธิ,สมาคมต่างๆ หลายแห่ง ทั้งด้านเด็ก-สตรี และสิทธิมนุษยชน

ศ.นพ.วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ เรียนจบปริญญาเอกทางการแพทย์จากประเทศเยอรมัน ได้มีโอกาสศึกษาทางด้านกฎหมายจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เคยเป็น อาจารย์สอนอยู่คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เป็นที่ปรึกษาของแพทยสภา และปัจจุบันทำ โครงการส่งเสริมการวิจัยทางด้านกฎหมายการแพทย์ที่มหาวิทยาลัยมหิดล

คุณอุษณีย์ พรหมมาศ ปัจจุบันทำงานให้กับองค์กรเอกชนด้านการวางแผนครอบครัว F.P.I.A.(Family Planning International Assistance) ซึ่งเป็นองค์กรของสหรัฐอเมริกา เป็นผู้ที่ มีประสบการณ์ในการทำงานด้าน NGO มากกว่า 10 ปี